

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1954

Vyhlásené: 02.02.1954

Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

3

Z á k o n

zo dňa 20. januára 1954

o platenej dovolenke na zotavenie v roku 1954

Národné zhromaždenie Československej republiky uznieslo sa na tomto zákone:

Časť I

Dovolenka stálych zamestnancov

§ 1

Nárok na dovolenku

(1) Zamestnancovi, ktorého pracovný pomer u toho istého zamestnávateľa alebo v tom istom podniku trval nepretržite aspoň 11 mesiacov (čakacia doba), prislúcha za rok 1954 (v ďalšom „kalendárny rok“) platená dovolenka na zotavenie, ak v ňom konal práce aspoň po 75 dní.

(2) U zamestnanca, ktorý úspešne skončil návštevu školy a vstúpil do pracovného pomeru, je čakacia doba 5 mesiacov. Čakacia doba 5 mesiacov platí i pre ženy, ktoré, hoci sú vyňaté z pracovnej povinnosti podľa dekrétu č. 88/1945 Zb., o všeobecnej pracovnej povinnosti, vstúpili do pracovného pomeru.

(3) Absolventom učilišť štátnych pracovných záloh, ktorí pracujú v podnikoch určených Ministerstvom pracovných síl (§ 4 ods. 3 zákona č. 110/1951 Zb., o štátnych pracovných zálohách), započítava sa učebná doba do čakacej doby podľa odseku 1.

(4) Prerušenie pracovného pomeru kratšie 6 týždňov, ku ktorému došlo so súhlasom zamestnávateľa, zastavuje, ale neprerušuje čakaciu dobu, avšak len pokiaľ zamestnanec v tom čase nebol zamestnaný u iného zamestnávateľa.

§ 2

Dĺžka dovolenky

(1) Základná výmera dovolenky je 2 kalendárne týždne v kalendárnom roku.

(2) Základná výmera dovolenky sa predlžuje o jeden kalendárny týždeň zamestnancom

a) mladším 18 rokov,

b) starším 50 rokov, pokiaľ sa im dovolenka nepredlžuje podľa písm. c) alebo odseku 3,

c) ktorí po dosiahnutí 18. roku veku boli v pracovnom pomere u toho istého zamestnávateľa alebo v tom istom podniku, poprípade v tom istom odbore alebo v tej istej skupine povolania, dlhšie než 5 rokov.

(3) Dovolenka podľa odseku 1 sa predlžuje o 2 kalendárne týždne zamestnancom, ktorí po dosiahnutí 18. roku veku boli v pracovnom pomere u toho istého zamestnávateľa alebo v tom istom podniku, poprípade v tom istom odbore alebo v tej istej skupine povolania, dlhšie než 15 rokov.

(4) Pokiaľ dĺžka dovolenky závisí od zamestnancovho veku alebo od dĺžky jeho pracovného pomeru, rozhoduje stav ku dňu 1. augusta kalendárneho roku.

§ 3

(1) Zamestnancom v baníctve, ktorí odpracovali bezprostredne pred nástupom dovolenky alebo jej časti aspoň 6 mesiacov pod zemou, predlžuje sa dovolenka o ďalší kalendárny týždeň (ďalej len „dodatková dovolenka“) za predpokladu, že odpracujú celý kalendárny rok pod zemou; inak im prislúcha po 6 mesiacoch práce pod zemou len pomerná časť tejto dodatkovej dovolenky (§ 9 ods. 6).

(2) O dodatkovú dovolenku sa predlžuje aj dovolenka zamestnancom v baníctve získaným organizovaným náborom pracovných síl a účastníkom pracovných brigád v baníctve, ktorí sa zaviazali aspoň na jednoročnú prácu v baníctve a v priebehu kalendárneho roku dovŕšili 12 mesiacov práce pod zemou, pokiaľ si ďalší kalendárny týždeň dovolenky nevybrali už v roku 1953. Pomerná časť dodatkovej dovolenky prislúcha týmto zamestnancom, ak v priebehu kalendárneho roku dovŕšili 6 mesiacov práce pod zemou.

(3) Zamestnanec v baníctve (odsek 1) si môže vybrať dodatkovú dovolenku, ak bezprostredne pred nástupom dovolenky alebo jej časti odpracoval aspoň 6 mesiacov pod zemou; ak nebude však pracovať pod zemou do konca kalendárneho roku, je povinný vrátiť požitky, ktoré mu boli vyplatené za pomernú časť dodatkovej dovolenky, na ktorú mu nevznikol nárok.

§ 4

(1) Do doby rozhodnej pre predĺženie dovolenky podľa § 2 ods. 2 a 3 sa započítava doba, po ktorú zamestnanec nemohol byť zamestnaný, pretože konal službu v československej brannej moci alebo v spojeneckej armáde, a doba, po ktorú nemohol byť za doby neslobody zamestnaný pre národnostný, rasový alebo politický útlak. Ústredná rada odborov po dohode s ministerstvami národnej obrany a vnútra môže vo zvlášť odôvodnených prípadoch určiť, či a v akom rozsahu možno započítavať do doby rozhodnej pre predĺženie dovolenky službu v iných vojenských alebo vojensky organizovaných útvaroch.

(2) Učebná doba v učilištiach štátnych pracovných záloh (zákon č. 110/1951 Zb.) a v obdobných vzdelávacích zariadeniach sa započítava do doby rozhodnej pre predĺženie dovolenky podľa § 2 ods. 2 a 3 a § 3.

§ 5

Obmedzenie dovolenky

(1) Ak nemohol zamestnanec v kalendárnom roku konať práce po viac než 75 pracovných dní pre dôležitú príčinu týkajúcu sa jeho osoby, ktorú nespôsobil úmyselne alebo nedbanlivosťou, najmä pre nemoc, úraz alebo vojenskú službu, kráti sa mu dovolenka za každých ďalších 25 zameškaných pracovných dní o jednu dvanástinu.

(2) Za každý pracovný deň (smenu), ktorý zamestnanec zameškal bez dôležitej príčiny (odsek 1), je zamestnávateľ povinný skrátiť mu dovolenku o dva dni. Ak zamešká zamestnanec pracovné dni po vyčerpaní dovolenky, je zamestnávateľ povinný skrátiť mu rovnakým spôsobom dovolenku v budúcom roku. Zameškané pracovné časy, ktoré sú kratšie než celý pracovný deň, sa spočítajú.

(3) U zamestnancov povinných návštevou závodnej učňovskej školy má zameškanie vyučovania na tejto škole rovnaké následky ako zameškanie pracovného času.

(4) Zamestnávateľ odpočíta od dovolenky pomernú časť dovolenky (§ 9 ods. 5), ktorú už iný zamestnávateľ zamestnancovi za kalendárny rok poskytol alebo za ktorú mu poskytol peňažnú náhradu.

(5) Krátenie podľa odsekov 2 a 3 vykoná zamestnávateľ (§ 16 ods. 2) po vypočutí zamestnanca a po prejednaní s príslušným orgánom závodnej odborovej organizácie.

§ 6

Požitky po čas dovolenky

(1) Zamestnancovi prislúchajú po čas dovolenky všetky peňažné požitky, ako keby pracoval, okrem náhrady hotových výdavkov. Pritom sa zásadne za základ výpočtu peňažných požitkov berie u zamestnanca s premenlivými požitkami priemerný týždenný zárobok za posledných 6 mesiacov pred nastúpením dovolenky, a ak ide o zamestnanca v poľnohospodárstve, lesníctve, stavebníctve a v odboroch so stavebníctvom súvisiacich, za posledných 12 mesiacov. Ústredná rada odborov môže po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi určiť vyhláškou v úradnom liste odchylný spôsob výpočtu premenlivých peňažných požitkov prislúchajúcich po čas dovolenky.

(2) Po čas dovolenky prislúchajú zamestnancovi aj všetky naturálne požitky, pokiaľ ich môže užívať. Za stravu a iné naturálne požitky s výnimkou bytu, svetla a kúrenia, pokiaľ tieto požitky nemôže užívať, prislúcha mu náhrada v peniazoch. Výška tejto náhrady sa určí podľa predpisov vydaných na účely národného poistenia.

(3) Peňažné požitky a náhrada naturálnych požitkov za čas dovolenky sú sročné v obvyklých výplatných dňoch. Ak však požiada o to zamestnanec, musia byť tieto požitky vyplatené pri nastúpení dovolenky. Pritom sa však daň zo mzdy zráža podľa bežných výplatných období.

§ 7

Nastúpenie dovolenky

(1) Nastúpenie dovolenky určuje so zreteľom na štátny plán rozvoja národného hospodárstva zamestnávateľ po prejednaní s príslušným orgánom závodnej odborovej organizácie. Pritom prihliada v medziach prevádzkových potrieb závodu aj na oprávnené požiadavky zamestnancov. Dovolenka vo vedľajšom zamestnaní sa má podľa možnosti poskytnúť zároveň s dovolenkou v hlavnom zamestnaní. Zamestnávateľ oznámi zamestnancovi deň nastúpenia dovolenky zpravidla aspoň 14 dní vopred.

(2) Zamestnanec môže nastúpiť dovolenku, len čo splnil podmienku čakacej doby (§ 1 ods. 1 a 2); ak však do konca kalendárneho roku neodpracuje aspoň 75 dní, je povinný vrátiť zamestnávateľovi požitky, ktoré mu boli po čas dovolenky vyplatené.

(3) Zamestnancovi možno poskytnúť dovolenku alebo jej časť za kalendárny rok aj po jeho uplynutí, ak nemohol ju vyčerpať z dôvodu naliehavej potreby prevádzky závodu alebo pre niektorú z príčin uvedených v § 5 ods. 1. V takých prípadoch však musí zamestnanec nastúpiť dovolenku tak, aby skončila najneskoršie 31. marca budúceho roku; inak stráca nárok na dovolenku bez ujmy prípadného nároku na peňažnú náhradu za nevyčerpanú dovolenku (§ 11).

(4) Ak bol zamestnanec po nastúpení dovolenky prijatý ako práce neschopný do ošetrovania v nemocnici alebo v inom odbornom liečebnom ústave, ak mu bola nariadená izolácia alebo ak bol uznaný práce neschopným pre úraz, ktorý utrpel pri dobrovoľnej brigáde, pri výkone občianskych

povinností alebo pri pomoci poskytnutej na výzvu orgánov verejnej správy, prerušuje sa mu dovolenka. Dovolenu zamestnankyne prerušuje aj pôrod.

§ 8

Hromadná závodná dovolenka

(1) Pre hromadnú závodnú dovolenku je potrebný osobitný súhlas, ktorý udeľuje po dohode s kompetentným sväzom jednotnej odborovej organizácie kompetentný ústredný úrad, poprípade orgány ním splnomocnené. Súhlas sa môže dať len vtedy, ak je hromadná závodná dovolenka nutná z prevádzkových dôvodov a zlučiteľná so všeobecným záujmom, najmä ak sa tým neohrozí ani nesťaží rovnomerné plnenie štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva. Hromadná závodná dovolenka nesmie trvať ďalej než 14 dní.

(2) Ak sa udeľí v závode hromadná závodná dovolenka, majú zamestnanci, ktorým v čase tejto dovolenky neprislúcha buď vôbec nárok na dovolenku alebo ktorým prislúcha nárok na dovolenku kratšiu, než je hromadná závodná dovolenka, po celý čas jej trvania nárok na všetky požitky podľa ustanovenia § 6, i keď nemôžu byť po čas hromadnej závodnej dovolenky primerane zamestnaní. Ak nadobudnú títo zamestnanci dodatočne v kalendárnom roku nárok na dovolenku alebo nárok na dlhšiu dovolenku, započíta sa im do nej čas hromadnej závodnej dovolenky, po ktorú boli platení a nepracovali. Inak sú títo zamestnanci povinní konať na zamestnávateľov rozkaz bezplatné náhradné práce po čas, rovnajúci sa pracovnému času, za ktorý dostali požitky podľa ustanovenia prvej vety v čase hromadnej závodnej dovolenky.

§ 9

Vplyv skončenia pracovného pomeru na dovolenku

(1) Ak bol pracovný pomer pred nastúpením dovolenky a pred uplynutím kalendárneho roku predčasne zrušený zamestnancom bez dôležitého dôvodu alebo zamestnávateľom z dôležitého dôvodu zavineného zamestnancom, stráca zamestnanec nárok na dovolenku.

(2) Ak bol pracovný pomer po vyčerpaní dovolenky, avšak pred uplynutím kalendárneho roku, predčasne zrušený zamestnancom bez dôležitého dôvodu alebo zamestnávateľom z dôležitého dôvodu zavineného zamestnancom, je zamestnávateľ povinný od zamestnanca požadovať vrátenie požitkov vyplatených za dovolenku, poprípade za jej časť, ktorú pred zrušením pracovného pomeru zamestnanec vyčerpal. Zamestnávateľ je oprávnený zraziť si príslušnú sumu pri poslednej výplate zamestnancových požitkov.

(3) V ostatných prípadoch skončenia pracovného pomeru pred nastúpením dovolenky prislúcha zamestnancovi jej pomerná časť, ak sú u neho splnené podmienky pre vznik nároku na ňu; pritom platia ustanovenia o obmedzení dovolenky.

(4) Za dni, ktoré zamestnanec zameškal bez dôležitej príčiny (§ 5 ods. 2 a 3) po vyčerpaní dovolenky v kalendárnom roku, avšak pred skončením pracovného pomeru, je zamestnávateľ povinný požadovať od zamestnanca dvojnásobok peňažných požitkov pripadajúcich na jeden deň poskytnutej dovolenky. Ustanovenie odseku 2 poslednej vety platí obdobne.

(5) V ostatných prípadoch skončenia pracovného pomeru po vyčerpaní dovolenky, avšak pred uplynutím kalendárneho roku, je zamestnávateľ oprávnený od zamestnanca požadovať vrátenie požitkov vyplatených za pomernú časť dovolenky, pripadajúcej na ostávajúcu časť roka, pokiaľ nejde o prípady uvedené v § 12 ods. 1. Ustanovenie odseku 2 poslednej vety platí obdobne.

(6) Pomerná časť dovolenky sa určí tak, že sa poskytne za každý mesiac trvania pracovného pomeru v kalendárnom roku jedna dvanásťtina dovolenky.

(7) Zamestnávateľ je povinný vydať zamestnancovi pri skončení pracovného pomeru potvrdenie o tom, koľko pracovných dní si zamestnanec zo svojej dovolenky vybral, poprípade za koľko dní dostal peňažnú náhradu za nevyčerpanú dovolenku.

§ 10

Zamestnanci poľnohospodárski a lesní, ktorí nekonajú nepretržite prácu

Zamestnancom poľnohospodárskym a lesným, ktorí za trvania pracovného pomeru nekonajú prácu nepretržite, prislúcha dovolenka podľa ustanovení § 2, ak v kalendárnom roku pracovali u toho istého zamestnávateľa alebo v tom istom podniku viac než 150 dní; inak im prislúcha pomerná časť dovolenky vo výmere jednej dvanástiny za každých 25 dní konanej práce. Čas rozhodný pre predĺženie dovolenky podľa § 2 sa zistí súčtom kalendárnych rokov, v ktorých zamestnanec pracoval aspoň 150 dní.

§ 11

Peňažná náhrada za nevyčerpanú dovolenku

(1) Poskytovanie peňažnej náhrady za nevyčerpanú dovolenku je okrem prípadov uvedených v odsekoch 2 a 3 neprípustné.

(2) Ak nemohol zamestnanec vyčerpať dovolenku alebo jej časť do 31. marca budúceho roku z príčin uvedených v § 5 ods. 1 alebo z rozkazu zamestnávateľa odôvodneného naliehavou potrebou prevádzky, má nárok na peňažnú náhradu za dovolenku alebo jej nevyčerpanú časť.

(3) Peňažná náhrada za nevyčerpanú dovolenku alebo jej časť prislúcha zamestnancovi tiež, ak ju nemohol vyčerpať pre skončenie pracovného pomeru.

(4) Peňažná náhrada za nevyčerpanú dovolenku sa rovná peňažným požitkom zodpovedajúcim času dovolenky, okrem náhrady hotových výdavkov a odmeny za prácu nad čas, a peňažnej náhrade za naturálne požitky (§ 6 ods. 1 a 2).

§ 12

Dovolenka v niektorých prípadoch zmeny zamestnania, pri pridelení na výkon naliehavých prác a pri účasti na pracovných brigádach

(1) Pri zmene zamestnania sa započíta v novom zamestnaní do doby rozhodnej pre vznik nároku na dovolenku (§ 1) trvanie všetkých predchádzajúcich pracovných pomerov a do doby rozhodnej pre predĺženie dovolenky (§ 2) trvanie všetkých predchádzajúcich pracovných pomerov po dokončení 18. roku veku

- a) zamestnancom, ktorí zmenili zamestnanie z dôvodu všeobecného záujmu alebo v dôsledku reorganizácie podniku alebo na odporúčanie úradného lekára,
- b) zamestnancom, s ktorými bol pracovný pomer po 1. januári 1947 bez ich zavinenia rozviazaný, pretože sa stali postrádateľnými alebo sa vrátili do povolání, v ktorých boli odborne vyškolení, ak ide o návrat do odborov dôležitejších pre splnenie štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva,
- c) zamestnancom, ktorí po 1. januári 1947 dobrovoľne prešli z nevýrobného zamestnania do zamestnania výrobného alebo zo zamestnania výrobného do iného výrobného zamestnania dôležitejšieho pre splnenie štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva, pokiaľ ho za také vyhlási Štátny úrad plánovací po dohode s Ústrednou radou odborov vyhláškou v úradnom liste,

d) zamestnaným manželom zamestnancov uvedených pod písm. a) až c), ako aj zamestnancov preložených, pokiaľ sledujúc manžela do miesta jeho nového zamestnania vstúpia po rozviazaní doterajšieho pracovného pomeru do nového zamestnania.

(2) Zamestnanci uvedení v odseku 1 majú voči svojmu doterajšiemu zamestnávateľovi nárok na pomernú časť dovolenky, ak nemali v tomto roku plnú dovolenku. Zamestnancovi prislúcha pomerná časť dovolenky, i keď mu podľa ustanovení § 1 nevznikol nárok na dovolenku.

(3) Ak nemal zamestnanec, na ktorého sa vzťahuje odsek 1, v kalendárnom roku v doterajšom pracovnom pomere plnú dovolenku alebo ak mal dovolenku kratšiu, než mu prislúcha v novom pracovnom pomere, má voči novému zamestnávateľovi nárok na pomernú časť dovolenky.

(4) Ak došlo k rozviazaniu pracovného pomeru v priebehu kalendárneho mesiaca, poskytne pomernú časť dovolenky za celý tento mesiac podľa predchádzajúcich ustanovení ten zamestnávateľ, u ktorého trval pracovný pomer v tomto mesiaci dlhšie než polovicu mesiaca, a pri zmene uprostred mesiaca doterajší zamestnávateľ.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 4 platia obdobne pre dovolenku zamestnancov pridelených podľa príslušných predpisov na výkon nalievavých prác a pre účastníkov pracovných brigád, pokiaľ trvajú dlhšie než 2 mesiace.

Časť II

Dovolenka sezónnych a kampaňových zamestnancov

§ 13

Zamestnancom prijatým na sezónne alebo kampaňové práce prislúcha pri skončení pracovného pomeru namiesto dovolenky za každých 25 dní konanej práce peňažná náhrada vo výške jednej dvanástiny požitkov, ktoré by im prislúchali po čas dovolenky určenej podľa § 2, keby u nich boli splnené podmienky pre vznik nároku na dovolenku (§ 1).

Časť III

Dovolenka domácych robotníkov

§ 14

(1) Domáckym robotníkom a domáckym živnostníkom, ktorí nezamestnávajú cudzie pracovné sily, prislúcha namiesto dovolenky peňažná náhrada, a to

za dovolenku 2 kalendárnych týždňov 4 %,

za dovolenku 3 kalendárnych týždňov 6 %,

za dovolenku 4 kalendárnych týždňov 8 %,

pracovnej odmeny dosiahnutej v kalendárnom roku. Pre určenie dĺžky dovolenky platia obdobne ustanovenia §§ 2 a 4. Náhrada neprislúcha, ak skončilo zamestnanie z viny domáceho robotníka alebo domáceho živnostníka. Peňažná náhrada je sročná dňa 31. decembra alebo pri skončení zamestnania; na žiadosť domáceho robotníka alebo domáceho živnostníka sa však na ňu poskytne preddavok zodpovedajúci dosiahnutej pracovnej odmene.

(2) Pracovnou odmenou podľa odseku 1 sa rozumie hrubá odmena bez príplatkov za hotové výdavky.

(3) Podnikatelia domáckej práce sú povinní nahradiť sprostredkovateľom domáckej práce sumy, ktoré títo vyplatia domácym robotníkom alebo domácym živnostníkom podľa ustanovenia odseku 1.

Časť IV
Spoločné a záverečné ustanovenia

§ 15

(1) Ustanovenia tohto zákona o zamestnancoch a pracovnom pomere platia obdobne o učňoch a učebnom pomere.

(2) Dĺžka dovolenky baníckych učňov je 4 kalendárne týždne v roku; pre týchto učňov neplatia ustanovenia §§ 2 a 3.

(3) Zamestnancom v stavebníctve a v odboroch so stavebníctvom súvisiacich sa započítava do doby rozhodnej pre predĺženie dovolenky trvanie pracovných pomerov, ktoré im boli podľa prv platných predpisov započítané k 31. decembru 1953.

§ 16

(1) Dojednania, ktoré sú v rozpore s týmto zákonom alebo predpismi vydanými podľa neho sú neplatné, a to i keď boli uzavreté pred jeho účinnosťou.

(2) Platená dovolenka na zotavenie smie sa poskytovať len vtedy, ak sú splnené predpoklady ustanovené týmto zákonom, a nesmie presahovať výmeru vyplývajúcu z jeho ustanovení. Za splnenie tohto ustanovenia sú zamestnávateľia osobne zodpovední.

§ 17

(1) Tento zákon sa nevzťahuje na úpravu platenej dovolenky na zotavenie vojakov z povolania.

(2) Dovolenku príslušníkov Sboru národnej bezpečnosti upraví po dohode s Ústrednou radou odborov Ministerstvo vnútra.

(3) Dovolenku učiteľov a vychovávateľov upraví Ministerstvo školstva po dohode so zúčastnenými ministerstvami a Ústrednou radou odborov.

§ 18

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1954; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

gen. arm. Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Uher v. r.

Barák v. r.

Beran v. r.

David v. r.

Dvořák v. r.

Đuriš v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Málek v. r.

Maurer v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Plojhar v. r.

Poláček v. r.

Pospíšil v. r.

Ing. Púčik v. r.

Reitmajer v. r.

Smida v. r.

Ing. Šimůnek v. r.

Dr. Škoda v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Štoll v. r.

